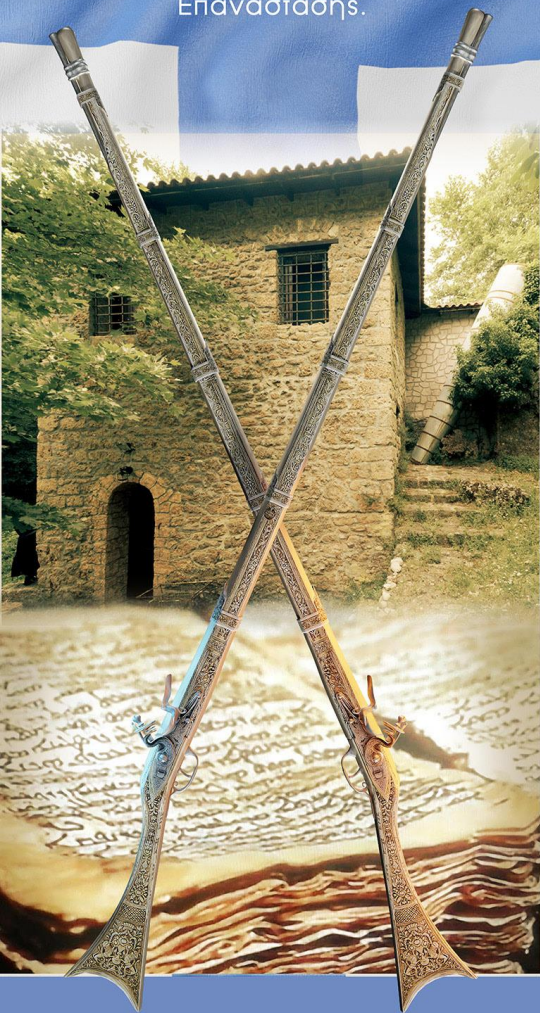

200

Το Δούκα,
το χωριό των καλαμαράδων,
στα χρόνια της σκλαβιάς και της
Επανάστασης.

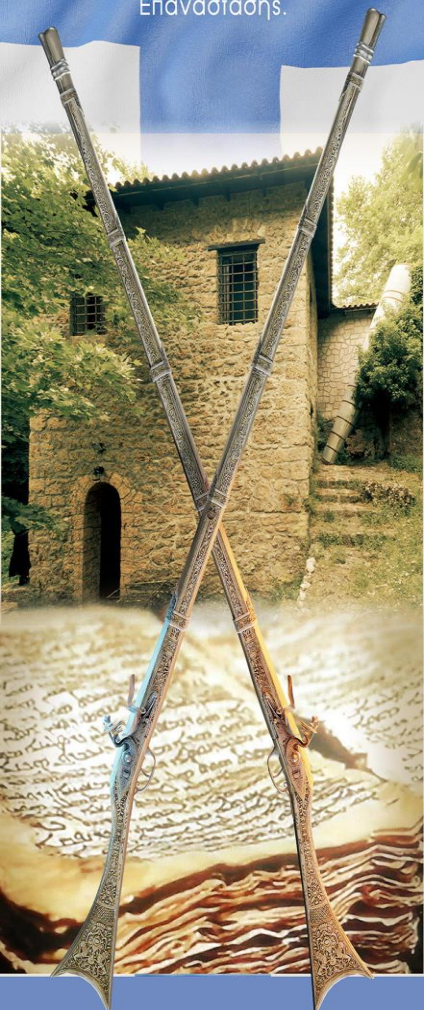
*Το ΔΟΥΚΑ,
το χωριό των καλαμαράδων,
στα χρόνια της σκλαβιάς και της Ελληνικής επανάστασης*

*Ευδοκία Σπυροπούλου
Πρόεδρος Συλλόγου Απανταχού Δουκιωτών
Πτυχιούχος Φιλοσοφικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών/ Τμήμα Ιστορίας &
Αρχαιολογίας*

16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΤΚ Δούκα

Το Δούκα,
το χωριό των καλαμαράδων,
στα χρόνια της σκληριάς και της
Επανάστασης.

Το ΔΟΥΚΑ πριν την επανάσταση

Το ΔΟΥΚΑ, το χωριό των καλαμαράδων, βρισκόταν δίπλα ακριβώς στην έδρα των Τουρκαλβανών Λαλαίων, στο προπύργιο των καλύτερα στρατιωτικά οργανωμένων Μουσουλμάνων της Πελοποννήσου.

Α. Κύριο όπλο των Δουκιωτών η παιδεία

- 1) Υπήρχε στο ΔΟΥΚΑ η **σχολή Παπαγεωργάκη** που ήταν η συνέχεια προηγούμενων σχολείων που λειτούργησαν στο χωριό αλλά και βιβλιοθήκη.

Η μόρφωση επιτρέπει στους Δουκιώτες να εισχωρήσουν στη ζωή των αγάδων.

2. Από το χωριό ΔΟΥΚΑ διάλεξαν οι Αγάδες του Λάλα τους γραμματείς και διαχειριστές τους.

Οι Δουκαίοι μπήκαν στην ζωή τους κατά τον τρόπο αυτό, διεκπεραίωναν τις υποθέσεις τους (φορολογικά, είσπραξη γαιοπροσόδων) και μετρίαζαν την όποια επιθετική διάθεση προς το χωριό. Οι Δουκαίοι είχαν δεσμούς με τους Τουρκαλβανούς και εξασφάλιζαν ασφάλεια. Ήσαν οι μεσάζοντες σύνδεσμοι με τους Λαλαίους. Η δύναμη των προσωπικοτήτων και των κατοίκων βοήθησε πολύ στη διατήρηση του πνευματικού επιπέδου και του ηθικού των κατοίκων.

➤ **Παναγής Ροδόπουλος:** Ένας από τους πλέον εγγράμματους νέους της εποχής, από την εδρεύουσα στο Δούκα Σχολή Παπαγεωργάκη. Ο Αλή Αγάς τον προσέλαβε γενικό επόπτη και διαχειριστή των εισοδημάτων του και μετά από λίγο Γενικό γραμματέα του. **Τον εκτιμούσε ιδιαίτερα και** του είχε εξασφαλίσει πολυτελέστατο γραφείο στο ανάκτορο. Ήταν ο πρώτος Δουκιώτης που χάθηκε λίγο πριν την επανάσταση. Η δολοφονία του επέφερε ψυχρότητα με τους Τουρκαλβανούς Λαλαίους.

➤ **Δημήτριος Παπασταθόπουλος.** Γιος του Ευσταθίου Παπασταθόπουλου, ιερέα στο ΔΟΥΚΑ. Η οικογένεια είναι από τις πρώτες οικογένειες του χωριού. Έμαθε τα πρώτα γράμματα στη σχολή Παπαγεωργάκη και μετά, σε νεαρή ηλικία, πήγε στη Ζάκυνθο όπου έλαβε ευρεία μόρφωση και ασχολήθηκε με το εμπόριο.

Από τη Ζάκυνθο επανήλθε στο Δούκα και, εξαιτίας της μόρφωσής του, προσλήφθηκε στην υπηρεσία των αγάδων ως γραμματέας.

Η μόρφωση επιτρέπει στους Δουκιώτες να εισχωρήσουν στη ζωή των αγάδων

➤ Αναγνώστης Παπασταθόπουλος , πρωτότοκος γιος του Δημητρίου Παπασταθόπουλου,

ο οποίος επίσης είχε ασχοληθεί στη Ζάκυνθο με το εμπόριο, και επιστρέφοντας στο Δούκα, προσλήφθηκε ως γραμματέας και διαχειριστής, αρχικά του Γιακούμη Σεϊντάγα και του Αλή Αγά και κατόπιν του Ιτέμ Μπέη που τον εκτιμούσε ιδιαίτερα.

Οι υπηρεσίες που του ανέθετε ο Ιτέμ Μπέης του επέτρεπαν να πηγαίνει σε διάφορες περιοχές και να γνωρίζεται με εξέχοντα πρόσωπα .

Η μόρφωση επιτρέπει στους Δουκιώτες να εισχωρήσουν στη ζωή των αγάδων.

➤ Χρήστος Δαραλέξης

Αρχηγός πλούσιας οικογένειας. Δεν γνωρίζουμε ακριβώς πότε εγκαταστάθηκε στο ΔΟΥΚΑ, πιθανώς από την Κορινθία.

Ο Χρήστος Δαραλέξης είχε προσληφθεί στην υπηρεσία των Αγάδων ως πρώτος γραμματεύς και ιδιαίτερος σύμβουλος του Βεζούλ Αγά από τον οποίο εκτιμάτο ιδιαίτερα. Έχαιρε εκτίμησης από χριστιανούς και Τούρκους.

Συχνά στο πλαίσιο του ρόλου του αναλάμβανε να ενημερώνει τους αρχηγούς Αχαΐας και Γορτυνίας για τις κινήσεις των Λαλαίων.

Συνεργάστηκε με τους Αυγερινούς τροφοδοτώντας από κοινού τους πολιορκητές στην πολιορκία της Πάτρας. Επίσης συνδέθηκε με τον Παπασταθόπουλο τον οποίο εκτιμούσε ιδιαίτερα.

Μαζί με τους Πυργίους και τους ορεινούς πολεμιστές συμμετείχε στις μάχες Μποντίνι κλπ.

Συνδέθηκε με συγγένεια με τις οικογένειες Αυγερινού, Σπηλιωτόπουλου και Ασημακόπουλου από το ΔΟΥΚΑ .

Η μόρφωση επιτρέπει στους Δουκιώτες να εισχωρήσουν στη ζωή των αγάδων.

Χρήστος Δαραλέξης

Η οικογένεια Δαραλέξη αναφέρεται στις πηγές ως προυχοντική οικογένεια (ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Οι κοτζαμπάσηδες της Πελοποννήσου κατά την δεύτερη Τουρκοκρατία (1715-1821)).

Έμπορος Πύργου, ναυλώνει πλοίο για να μεταφέρει σιτάρι από το λιμάνι του Αλφειού στην Κέρκυρα στις 15 Ιανουαρίου 1831 (Συμφωνητικό ναύλωσης πλοίου – Δημόσιος Μνήμων Στέλιος Κουβαράς) από το βιβλίο του Διονυσίου Τραμπαδώρου «Η ναυτιλία στον Πύργο της Ηλείας κατά την περίοδο 1829-1835».

Οι απόγονοι της οικογένειας Δαραλέξη διετέλεσαν Βουλευτές Ηλείας

B. ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΕΞΕΧΟΥΣΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΔΙΑΚΡΙΘΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Πολλά χρόνια πριν την επανάσταση είχαν καταφύγει στο ΔΟΥΚΑ για λόγους ασφαλείας οικογένειες από τα Επτάνησα, Γορτυνία, Καλάβρυτα κλπ.

ΟΙ ΑΥΓΕΡΙΝΟΙ

Πλούσια και αριστοκρατική οικογένεια από την Κεφαλλονιά γύρω στο 1680 εγκαταστάθηκαν στο ΔΟΥΚΑ, όπου και έμειναν για τουλάχιστον 100 χρόνια, πριν εγκατασταθούν στον Πύργο.

Ο Δημήτριος Αυγερινός, ο οποίος είχε επιδοθεί στο εμπόριο, αρχηγός της οικογένειας ήταν ιδιαίτερα μορφωμένος και γλωσσομαθής και έχαιρε εκτιμήσεως από Έλληνες και Τούρκους.

Ο Αγαμέμνων Αυγερινός είχε σπουδάσει ιατρική στην Πίζα της Ιταλίας. Προ της επανάστασεως είχε ζήσει στο ΔΟΥΚΑ. Κατά την επανάσταση χρησιμοποιήθηκε από τον Κολοκοτρώνη ως αρχίατρος. Παρευρέθηκε στις μάχες Μποτίνι Μνήμα, Αγίου Γεωργίου και Πούσι.

Ιδιαίτερης εκτίμησης έχαιρε ο Γιωργάκης Αυγερινός, ο μεγαλύτερος γιος του Δημητρίου Αυγερινού, που τον είχαν προσλάβει ως γραμματέα οι Αλή Αγάς, Γιακούμ Αγάς και ο πανίσχυρος Σείντάγας (κατείχε μεγάλες εκτάσεις σε Ηλεία και Αχαΐα)

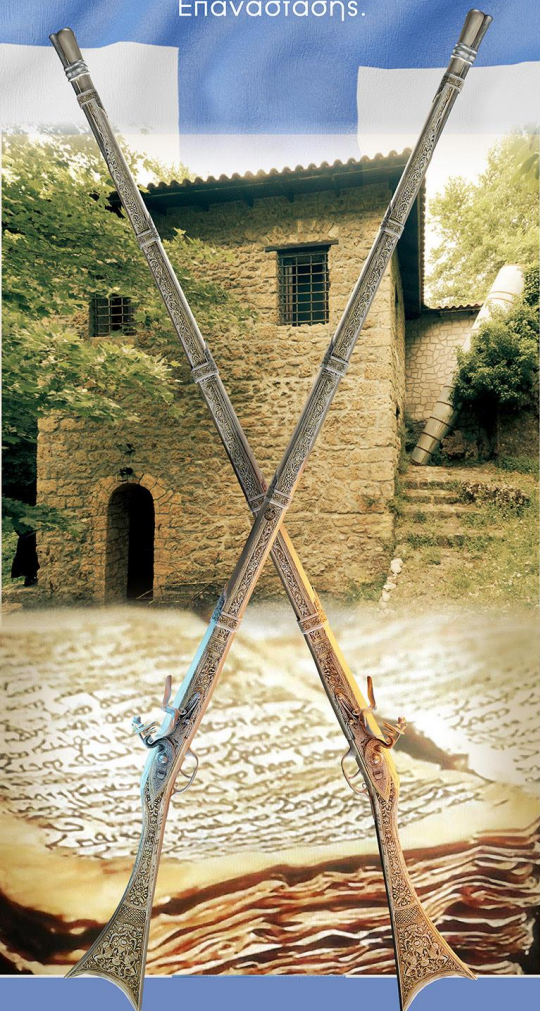
• ΟΙ ΑΥΓΕΡΙΝΟΙ

Ο Χριστόδουλος Αυγερινός περιλαμβάνεται στη λίστα των προεστών- Φιλικών από το Αρχείο Σέκερη (Φωτόπουλος Αθ. Οι κοτζαμπάσηδες της Πελοποννήσου κατά τη Δεύτερη Τουρκοκρατία 1715-1821).

Κατά τη διάρκεια τής Επανάστασης του 1821 πολλά μέλη της οικογένειας έλαβαν μέρος σε μάχες αλλά κυρίως ασχολήθηκαν με την πολιτική. Από τότε και μέχρι τα τέλη του 20ού αιώνα οι Αυγερινοί αντιπροσώπευαν την Ηλεία στο ελληνικό κοινοβούλιο.

Το Δούκα,
το χωριό των καλαμαράδων,
στα χρόνια της σκληριάς και της
Επανάστασης.

16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΤΚ Δούκα

Επιστολή που αποδεικνύει την κατοχή πλοίου από τις οικογένειες Αυγερινού- Παπασταθόπουλου (Γεώργιος Χρυσανθακόπουλος Η Ηλεία επί Τουρκοκρατίας)

« Η οικογένεια Αυγερινού ἦτο πλουσιωτάτη καὶ τακτικώτατα ελαμ-
βανε μεγάλα χρηματικά ποσὰ ἀπὸ τοὺς ἐν Κεφαλληνίᾳ συγγενεῖς τῆς,
προερχόμενα ἀπὸ εἰσοδήματα ἐκ τῶν ἀπείρων κτημάτων τῆς, τὰ ὅποια
μετὰ κόπου κατώρθωσε νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς δημεύσεως, ἣν εἶχον ἐπιβάλει
αἱ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀρχαὶ κατοχῆς καὶ διὰ τῶν ὁποίων διετῆρει πολλὰς
πτωχὰς οἰκογενείας, ἐχρηματοδοτεῖ τοὺς Ἀγάδες καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος
προσέφερον οὐχὶ ὀλίγα.

Εἶχε καὶ ιδιόκτητον πλοῖον μετὰ τοῦ Δημητρίου Παπασταθοπούλου,
πατρὸς τοῦ Στρατηγοῦ Ἀναγν. Παπασταθοπούλου, ὑπὸ κυβερνήτην
τὸν Γεώργιον Χαριτόπουλον ἐκ Δούκα, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς κάτωθι
πρωτοτύπου ἐπιστολῆς, ὡς ἀκριβῶς ἔχει :

«Ελαβα ἐγὼ ὁ κατετὰν γηώργης χαριτόπουλος παρα τοῦ κύρ
γιωργάκι αυγερινού διαλογαριασμον τῆς παρτις του οπου εχη ης τω
καράβη γρόσια εξι χηλιάδες διακόσια τρια παραδες εξη νομερο 6203:06
ετη ελαβα κὲ δα τω μεριδιων του κύρ δημιτρακι παπαστα-
θοπουλου γρόσια πέντε χηλιαδες νομερο

5000

11203:06

κεδῶσα τὴν ρετζεβουταν μου ης χηρας τους δια ρεγούλαντους ης
ἀσφαλιαν-πυργως-1802-απριλίου 2. Καποτὰν γηώργης χαριτόπουλος
βεβεόνω τα ἀνοθεν.».

«Ὅπισθεν τῆς ἐπιστολῆς εἶναι γεγραμμένα τὰ ἑξῆς :
«κοντρατο τοῦ καραβίου διὰ τὸ μεριδιὸν μου».

Η οικογένεια των Σπηλιωτόπουλων

- Στο Δούκα είχαν εγκατασταθεί και οι Σπηλιωτόπουλοι, συγγενείς των Σπηλιωτόπουλων που είχαν μετατρέψει τη Δημητσάνα σ' εργοστάσιο παραγωγής μπαρούτης που τόσο βοήθησε στον αγώνα. Οι Σπηλιωτόπουλοι αυτοί, αρχικά μεγαλέμποροι στην Ύδρα, όπως και τα εγκαταστηθέντα στο Δούκα ξαδέρφια τους, πρόσφεραν μεγάλες υπηρεσίες στον αγώνα.
- Συγκεκριμένα τα ξαδέρφια αυτά, ο Κωνσταντής, Αντώνης και Παναγιώτης, πρωτοξάδερφα των αδελφών Νικολάου και Σπυρίδωνα της Δημητσάνας, αφού εγκαταστάθηκαν στο Δούκα, έφτιαξαν μύλους.
- Οι μύλοι μετατράπηκαν σε εργοστάσια παρασκευής μπαρούτης, η δε παραγωγή ήταν μεγάλη αφού οι πρώτες ύλες ήταν άφθονες από τα ποιμνιοστάσια των αγάδων.
- Είχαν συνδεθεί με τις οικογένειες Αυγερινού, Δαραλέξη και Ασημακόπουλων.
- Σπίτια στο ΔΟΥΚΑ είχαν όλοι, και οι Σπηλιωτόπουλοι της Δημητσάνας. Τα σπίτια των τελευταίων διασώθηκαν του εμπρησμού του ΔΟΥΚΑ, σε αντίθεση με εκείνα των διαμενόντων στο ΔΟΥΚΑ.
- Οι εν Δούκα Σπηλιωτόπουλοι πολέμησαν στην μάχη στο Μποτίνι αποτελώντας μέρος ισχυρού εκστρατευτικού σώματος υπό τον Παπασταθόπουλο, στον Άγιο Γεώργιο και στο Πούσι. Εν συνεχεία μετά την αποχώρηση των Λαλαίων πήγαν στη Γορτυνία και έλαβαν μέρος μαζί με τα ξαδέρφια τους στην πολιορκία της Τριπόλεως και του Ναυπλίου.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΩΝ

- Όλοι οι Σπηλιωτόπουλοι συνδέθηκαν στενά με τον Κολοκοτρώνη.
- Έλαβαν στη συνέχεια το επώνυμο ΒΑΡΟΥΞΗΣ από το Μπαρούτη – Μπαρουξής. Εγγονοί του Κωνσταντή Σπηλιωτόπουλου ο Λεωνίδας και ο Κων/νος Βαρουξής, διακεκριμένοι δημοσιογράφοι και ένθερμοι πατριώτες. Ο Ανάστος Σπηλιωτόπουλος, γιος του Σπυρίδωνα, διετέλεσε πρώτος δήμαρχος Ολυμπίων.
- Η οικογένεια των Σπηλιωτόπουλων συνδέθηκε στο ΔΟΥΚΑ με τις οικογένειες Αυγερινού, Δαραλέξη και Ασημακόπουλων.

Οι Ασημακόπουλοι- μετέπειτα Ψαρόπουλοι-νυν Ψαροί

- Κατάγονταν από το χωριό Μοστενίτσα της Λάμπειας, εγκαταστάθηκαν δε στο ΔΟΥΚΑ πολλά χρόνια πριν την επανάσταση.
- Οι αδελφοί Ασημακόπουλοι Νικόλαος, Ασημάκης και Ιωάννης είχαν αποκτήσει μεγάλη περιουσία από το εμπόριο, μεγάλο μέρος της οποίας διέθεσαν για τρόφιμα υπέρ του μαχόμενου στρατού και για την τροφοδότηση οικογενειών πολεμιστών.
- Συνδεδεμένοι με συγγένεια με τους Αυγερινούς ανέλαβαν με αυτούς τον εφοδιασμό των πολιορκητών των Πατρών με τρόφιμα και χρειώδη.
- Έφτιαξαν μπαρουτόμυλο στην Άβουρα , ο οποίος διατηρείται ακόμη
- Οι αδελφοί Ασημακόπουλοι συμμετείχαν στη μάχη του Πύργου, της Αγουλινίτσας και σε όλες τις μάχες του Πούσι.
- Αξίζει να σημειωθεί πως οι Ασημακόπουλοι συνδέονταν στενά με τις οικογένειες Σπηλιωτοπούλου, Δαραλέξη και Αυγερινού.

Οι Ασημακόπουλοι- μετέπειτα Ψαρόπουλοι-νυν Ψαροί

Απονομή χάλκινου αριστείου στους Ασημακόπουλους
(Γεώργιος Χρυσανθακόπουλος Η Ηλεία επί Τουρκοκρατίας)

Μετά τὴν ἀποκατάστασιν, ἡ Πολιτεία, εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν των καὶ ἐκτιμῶσα τὸν ἡρωϊσμόν των, ἀπένευμε χάλκοῦν ἀριστεῖον, τὸ δὲ σχετικὸν διάταγμα ἔχει οὕτω :

α' Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς,

Ἐπεφόρτισε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἀπονείμῃ εἰς τὸν Ἀσημάκην Ψαρόπουλον ἐντίμως μεθέξοντα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἡρωϊκοῦ Ἀγῶνος τὸ συσταθὲν τὴν 18 ἢ 30 Σεπτεμβρίου 1835 Χάλκοῦν Ἀριστεῖον. Παραδίδεται αὐτὸ εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἔδειαν νὰ τὸ φέρῃ εἰς πᾶσαν περίστασιν, καὶ πρὸς πιστοποίησιν τούτου τῷ ἐγχειρίζεται συγχρόνως καὶ τὸ παρὸν δῖπλωμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Μαΐου 1845.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν
(Σφραγίς) (Ὑπογραφή δυσανάγνωστος)»,

Ὅμοιον ψήφισμα ἐδόθη καὶ εἰς τὸν Νικόλαον Ψαρόπουλον—Ἀσημακόπουλον ἀπονειμηθὲν τὴν 20 Ἰουνίου 1845.

Μετά τινα ἔτη προήχθησαν καὶ ἔλαβον ἀργυροῦν ἀριστεῖον.

Οικογένεια Αναγνώστη Γρατσαλιά

- Καταγόμενος από τα Καλάβρυτα, αρχηγός της οικογένειας είχε εγκατασταθεί στο ΔΟΥΚΑ πολλά χρόνια πριν την επανάσταση. Ακολούθως εγκαταστάθηκε στον Πύργο. Ήταν πολύ πλούσιος, ντυνόταν πολυτελώς και αντίστοιχη ήταν και η επίπλωση των σπιτιών του.
- Συνδεόταν στενά με όλους τους εξέχοντες αγάδες του Λάλα και τους Βοεβόδες Πύργου και Γαστούνης. Συχνά γευμάτιζε μαζί τους
- Η ιδιαίτερη αυτή σχέση του βοηθούσε στο να υπάρχουν φιλικές σχέσεις Ελλήνων με τους Τούρκους
- Τέλος του 1819 εφοδιασμένος με συστατικές επιστολές από τους αγάδες μετέβη με ειδική άδεια στην Κων/πολη, έγινε δεκτός από τον Μέγα Βεζίρη.
- Ζήτησε διάφορα προνόμια για τους χριστιανούς και πέτυχε την κατάργηση του φόρου της δεκάτης για το ΔΟΥΚΑ και αλλά ορεινά χωριά.
- Συνδέθηκε με συγγένεια με τους Αυγερινούς, Σπηλιωτόπουλους, Ασημακόπουλους, την οικογένεια Δαραλέξη.
- Βοήθησε σημαντικά στον αγώνα διότι ήταν κάτοχος μεγάλης περιουσίας και διέθετε αφειδώς μενάλα ποσά για την ενίσχυσή του.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΣΤΟ ΔΟΥΚΑ

Αυτή η πνευματική ατμόσφαιρα επικρατούσε στο Δούκα.

- Εξαιτίας της αγάπης τους για την μόρφωση, οι Δουκαίοι είχαν ενταχθεί στην υπηρεσία των αγάδων σε σημαντικούς ρόλους κι αυτό μετρίαζε την όποια αρνητική διάθεση εκείνων απέναντι στο χωριό.
- Οικογένειες με μόρφωση αλλά και πλούτο βοηθούσαν στο να υπάρχουν καλές σχέσεις των χριστιανών με τους Τούρκους χάρη στη δική τους επαφή με αυτούς.
- Γενικά προκύπτει ότι οι σχέσεις με τους Λαλαίους ήταν καλές. Ήταν ελεύθεροι να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, να τελούν τους γάμους τους να συνέρχονται σε πανηγύρια, να γιορτάζουν τις επίσημες γιορτές.
- Η αγάπη των Δουκαίων στα γράμματα και η μόρφωση που είχαν όλοι αυτοί που είχαν κατοικήσει έστω και για λίγο χρόνο στο Δούκα, βοήθησε να μην ξεριζωθεί η ελληνική γλώσσα από τη ζωή τους.

Γ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Εκκλησία Αγίου Νικολάου

- Το γεγονός ότι στο Δούκα υπήρχε χριστιανική εκκλησία του Αγίου Νικολάου, βοήθησε την πίστη του χωρικού να παραμένει ασάλευτη.
- Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου έδινε τη δυνατότητα στους χριστιανούς της περιοχής να εκκλησιάζονται αφού οι γειτονικές Μηλιές για παράδειγμα απέκτησαν δικό τους ναό το 1863, αποτελώντας έτσι θεματοφύλακα της ορθοδοξίας στη περιοχή.
- Οι Τούρκοι, όπως αναφέρει ο Χρυσανθακόπουλος στο βιβλίο του «Η Ηλεία επί Τουρκοκρατίας», επέτρεπαν στους χριστιανούς να προσέρχονται ελεύθερα στην εκκλησία, να χτυπούν το μικρό σημαντήρι πρώτα για να ειδοποιούνται οι κάτοικοι Δούκα ότι θα αρχίσει η λειτουργία και μετά να χτυπούν τη μικρή καμπάνα που ήταν κρεμασμένη σε κάποιο δέντρο για να ειδοποιηθούν από τα γύρω χωριά. Έρχονταν απ' όλα τα πέριξ χωριά διότι κανένα άλλο χωριό δεν είχε ούτε εκκλησία ούτε ιερέα.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Παραμονές της επανάστασης

1. Δολοφονία Παναγή Ροδόπουλου

2. Δολοφονία Παναγιώτη Γρίτσα

Ο Δουκιώτης Παναγιώτης Γρίτσας, μέσω του επαγγέλματος του κασιτερωτή μετέφερε εμπιστευτικές επιστολές και έφτανε ακόμη και μέχρι τα Καλάβρυτα και την Πάτρα.

Τέλη του 1820 θα προσπαθήσει να μεταφέρει ασφαλή πληροφορία στον Παλαιών Πατρών Γερμανό, ότι δηλ. οι Λαλαίοι, σε συνεργασία με τους Τούρκους των Πατρών και του Φαναρίου ετοιμάζονται για σφαγές χριστιανών.

Θα συλληφθεί από απόσπασμα Λαλαίων που τον παρακολουθούσε και θα μεταφερθεί στο Λάλα. Θα του γίνει αυστηρή ανάκριση και ενδελεχής έρευνα από τον Αλή Αγά. Είχε καταπιεί την επιστολή και δεν παραδέχτηκε τίποτα. Υποβλήθηκε σε βασανιστήρια. Άφησε την τελευταία του πνοή στα μπουντρούμια του παλατιού του Αλή Αγά. Κρέμασαν το σώμα του σε πλάτανο δίπλα στο τζαμί στο Λάλα.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Το ΔΟΥΚΑ προσέφερε στον αγώνα μπαρούτι και αγωνιστές

Μπαρουτόμυλοι στις πηγές του ποταμού Ενιπέα στην Αύρα – Καλολεντζή δηλ. από την Αγία Παρασκευή έως και την σημερινή Νεράιδα, ιδιοκτησίας Δουκαίων

- Μπαρουτόμυλοι των Σπηλιωτόπουλων,
- Μπαρουτόμυλοι Ασημακόπουλων, Κοροντζή, Ι. Ευθυμίου (νυν Καπογιάννη), Παπαγεωργάκη

Η παραγωγή αυτών των μπαρουτόμυλων ήταν πλούσια γιατί το νίτρο, παραγόμενο από τις ακαθαρσίες των ζώων, ήταν άφθονο στα σπήλαια των ποιμνιοστασίων των αγάδων του Λάλα.

Το νίτρο συλλεγόταν με την άδεια των Λαλαίων και με την πρόφαση της παραγωγής μπαρούτης για τις ανάγκες τους.

Το πλήθος των σπηλαίων της Άβουρας και τα λοιπά απρόσιτα μέρη χρησίμευαν για την φύλαξη της μπαρούτης.

Οι μύλοι βρισκόνταν δίπλα στο ποτάμι

Στην επανάσταση, ταυτόχρονα με τους μπαρουτόμυλους της Δημητσάνας, οι μπαρουτόμυλοι της περιοχής αυτής μετατράπηκαν και αυτοί σε εργοστάσια παραγωγής μπαρούτης για τους αγωνιστές.

**Μπαρουτόμυλος
Ψαρρού**

Μπαρουτόμυλος Ασημακόπουλων-νυν Ψαρρού

- Ο μπαρουτόμυλος Ψαρρού στην Αύρα είναι ένα από τα λίγα ιστορικά υδροκίνητα συγκροτήματα που σώζονται στην Ελλάδα. Στο συγκρότημα λειτουργούσε ένας μπαρουτόμυλος, ένας υδρόμυλος και μια υπαίθρια νεροτριβή.
- Η επιλογή του τόπου δεν ήταν τυχαία. Η πρόσβαση μέχρι και το 1989 ήταν εξαιρετικά κατηφορική και δύσκολη. Επιπλέον, η θέση του δίπλα στο ποτάμι εξασφάλιζε την συνεχή εκμετάλλευση των υδάτων που αποτελούσαν την μοναδική πηγή ενέργειας για την λειτουργία του.
- Το κτήριο χρονολογείται από το 1789 με ιδιοκτήτες του τους αδελφούς Νικόλαο, Ασημάκη και Ιωάννη Ασημακόπουλο (αργότερα Ψαρρόπουλοι και νυν Ψαρροί).
- Στο κτήριο του μύλου Ψαρρού συστεγάστηκαν και λειτούργησαν δύο υδροκίνητα εργαστήρια, ένας αλευρόμυλος και ένας μπαρουτόμυλος. Ο μπαρουτόμυλος ήταν με ξύλινα κοπάνια και γουδιά.
- Στην Ελλάδα μπαρουτόμυλοι που λειτούργησαν με κοπάνια έχουν εντοπιστεί στη Δημητσάνα, στο Μαυρίλο Φθιώτιδας- μαρτυρίες υπάρχουν και για άλλες περιοχές (Ζιλίχοβο, Ναύπακτος, Σέρρες).

Μπαρουτόμυλος Ασημακόπουλων-νυν Ψαρρού

- Εξωτερικά στο συγκρότημα σώζονται τα μυλάλακα που οδηγούσαν το νερό από τη ζέση του ποταμού στο μύλο, η κρέμαση με τις δύο εξόδους της που οδηγούσε το νερό στα βαγένια του αλευρόμυλου και του μπαρουτόμυλου και ο λάκος, το καμίνι όπου απανθρακοποιούνταν τα κλαδιά από θάμνους, σπάρτα και κλήματα. Στον άνω όροφο ήταν η κατοικία του μυλωνά.
- Σήμερα ο συγκεκριμένος μπαρουτόμυλος είναι ο μοναδικός σωζόμενος από τους δουκιώτικους μύλους και έχει ανακηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο «διότι είναι άμεσα συνδεδεμένος με τους αγώνες της Επανάστασης του 1821, επειδή λειτούργησε ως μπαρουτόμυλος, και είναι ένα από τα λίγα σωζόμενα κτίσματα του είδους του...» (Υπουργική Απόφαση με αριθ. Β1/Φ.31/50716/1086/30.10.1985 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ/Β/716/27.11.1985.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

- Όταν ξεκίνησε ο αγώνας, οι Δουκαίοι δεν έμειναν παρατηρητές. Οι Έλληνες έχουν αποφασίσει να εξουδετερώσουν την στρατηγικής σημασίας εχθρική βάση του Λάλα. Μετά την μάχη της Αγουλινίτσας, οι Τουρκαλβανοί Λαλαίοι καλούν στο Λάλα κάποιους από τους προύχοντες που παρέμεναν στο Δούκα και τους ρωτούν αν είναι μαζί τους. Τους ζητούν να τους ενημερώνουν για τις κινήσεις των χριστιανών.
- Οι Δουκαίοι τους διαβεβαιώνουν πως η εξέγερση δεν είναι γενική. Εκείνοι όμως, καχύποπτοι στέλνουν κάθε βράδυ αποσπάσματα στην περιοχή γύρω από το Δούκα για να προσέχουν μήπως έμπαιναν ή έβγαιναν απεσταλμένοι από άλλες περιοχές .
- Στις 20 Μαΐου 2021 Επτανήσιοι με κανόνια ενώνονται με τους Γαστουναίους υπό τον Σισίνη και κατευθύνονται προς το Λάλα. Μαζί τους και οι Πύργιοι υπό τον Ν. Βιλαέτη και τον Αναγνώστη Παπασταθόπουλο. Εγκαθίστανται στην περιοχή δυτικά της Φολόης. Μέσω της Δίβρης φτάνουν στην περιοχή οι Καρυτινοί (υπό τον Γεωργάκη Πλαπούτα) και οι Καλαβρυτινοί υπό τον Π. Φωτήλα καθώς και δυνάμεις Ολυμπίων υπό τον Τζανέτο Χριστόπουλο .
- **Μαρτυρία Κανέλλου Δεληγιάννη** «1200 Γαστουναίοι υπό τον Σισίνη και Κ. Πετιμεζά, 300 Πύργιοι υπό τον Ν. Βιλαέτη, Α. Παπασταθόπουλο, 800 Καρυτινοί υπό τον Γεωργάκη Πλαπούτα, 700 Καλαβρυτινοί υπό τον Π. Φωτήλα, 300 Φαναρίτες υπό τον Τζανέτο Χριστόπουλο και 500 Επτανήσιοι». Σύνολο 4200.

Οι δυνάμεις των Ελλήνων προσπαθούν να περικυκλώσουν το Λάλα
(Σπυρίδων Τρικούπης, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης)

ἀφορμὴν τὴν ἐπιούσαν, ἀλλ' εἰς μάτην. Θαῖρυν-
θέντες δὲ ἐκ τῆς ἀπραξίας τῶν ἐχθρῶν ἀπεφάσισαν
να προσβάλωσιν αὐτὴν τὴν κωμόπολιν τοῦ Λάλα·
καὶ ὁ μὲν Γεώργης Πλαπούτας μετὰ τῶν Καρυτινῶν
καὶ Φαναριτῶν να πέση ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Μπα-
σταρά, οἱ δὲ Καλαβρυτινοὶ καὶ τινες Γαστουναῖοι καὶ
οἱ Ἀρκάδιοι να προχωρήσωσι πρὸς τὸ μικρὸν χωρίον
Δούκα, οἱ δὲ Ἑπτανήσιοι μετὰ τῶν Πυργίων καὶ
λοιπῶν Γαστουναίων να ὀρμήσωσι πρὸς τὸ κέντρον.
Ταῦτα ἀποφασίσαντες ἐκίνησαν τὴν 9 ἰουνίου ὑπὸ
τὸν ἦχον τῶν τυμπάνων καὶ σαλπίγγων ἐπὶ τοὺς ἔξω
τῆς κωμοπόλεως προμαχῶνας τοῦ ἐχθροῦ· ὁ ἐχθρος
ἀπεσύρθη εἰς τὴν κωμόπολιν, καὶ ἡ ὀπισθοδρόμησις
αὕτη, ἂν καὶ στρατηγηματικὴ, ὑπελήφθη ἀποτέλεσμα
δειλίας, καὶ ἐθάῖρυνε τοὺς Ἕλληνας να προχωρήσω-

Οι δυνάμεις των Ελλήνων προσπαθούν να περικυκλώσουν το Λάλα
(Σφυρίδων Τρικούπης, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης)

σιν. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἐπλησίασαν, ὄρμησαν 200 ἰπ-
πεῖς ἐπὶ τοὺς Καρυτινοὺς καὶ Φαναρίτας, καὶ παρὰ
πᾶσαν προσδοκίαν τοὺς ἔτρεψαν ὅλους εἰς φυγὴν.
Ἡ τροπὴ αὕτη ἐματαίωσε τὸ σχέδιον τῆς ἐφόδου,
ἔβαλεν εἰς σύγχυσιν ὅλα τὰ σώματα καὶ ἠνάγκασε
τοὺς Ἑπτανησίους νὰ σημάνωσι τὴν ὑποχώρησιν
τοῦ κέντρου καὶ τῆς πρὸς τὸ χωρίον Δούκα πτέρυ-
γος, καὶ οὕτως ἀπεμακρύνθησαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες
ἀβλαβεῖς, ἀλλ' ἀπρακτοὶ καὶ κατησχυμένοι. Ὁ δὲ

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

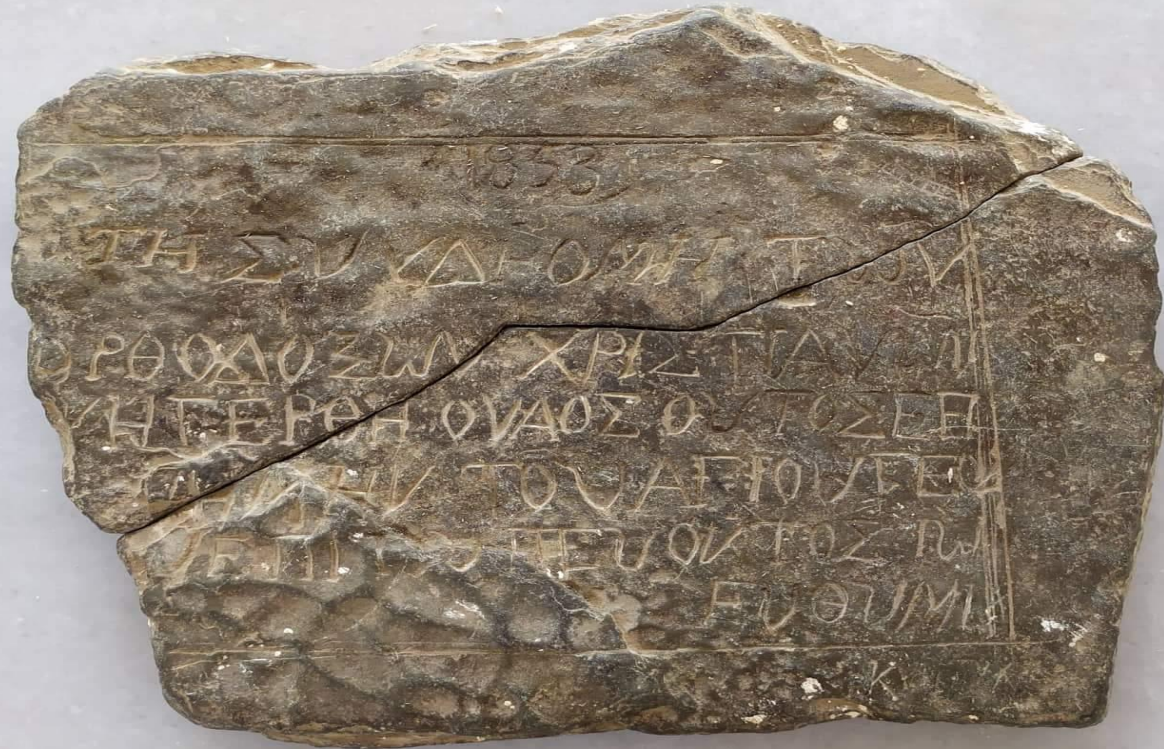
Οι Δουκιώτες συμμετέχουν σε όλες τις μάχες στη Φολόη

ΜΑΧΗ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο Παπασταθόπουλος ζητά από τους Αρχηγούς, υποπτευόμενος άνοδο των Λαλαίων προς τη Φολόη, ενίσχυση με ιπείς, την οποία και έλαβε. Οι Λαλαίοι πλησίασαν αρκετές φορές τους Έλληνες οι οποίοι και τους απομάκρυναν. Οι συνεχείς έφοδοι του τουρκικού ιππικού ανησυχούν τον Παπασταθόπουλο που φοβάται πως οι Τούρκοι θα τους κυκλώσουν και διατάζει επίθεση από δυσμάς προς ανατολάς. Η μάχη διαρκεί ώρες. Οι Έλληνες ιπείς, κατά τον πολεμήσαντα εκεί εκ ΔΟΥΚΑ Ιωάννη Ευθυμίου, όταν έκαναν επίθεση κατά του τουρκικού ιππικού, τους φάνηκε πως είδαν προπορευόμενο νεαρό ιπέα στην πρώτη γραμμή, πάνω σε κατάλευκο ίππο, επιτιθέμενο κατά των Τούρκων. Θεώρησαν πως πρόκειται για τον Άγιο Γεώργιο. Οι Τούρκοι ετράπησαν σε φυγή.

Ο Ιωάννης Ευθυμίου, βρέθηκε ανάμεσα σε δύο Τούρκους, τον έναν σκότωσε, τραυματίστηκε όμως σοβαρά από τον δεύτερο. Θεραπεύτηκε από τον Αγαμέμνονα Αυγερινό. Απέδωσε τη σωτηρία του στον Άγιο Γεώργιο γιαυτό και ανήγειρε μεγαλύτερο τον υφιστάμενο πολύ μικρό ναό του Αγίου Γεωργίου.

Στο ναό είχε εντοιχισθεί πλάκα “ Εις μνήμην των πεσόντων εκεί κατά την δευτέραν μάχην τη συνδρομή των ορθοδόξων Χριστιανών, ηγέρθη ο ναός του Αγίου Γεωργίου υπέρ πεσόντων. Ιωάν. Ευθυμίου». Ο ναός αυτός κατοχυρώθηκε με βασιλικό διάταγμα του 1913 στο χωριό ΔΟΥΚΑ.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΩΣ ΧΑΡΤΙ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΣΕΚΙΑ

Με τις μάχες στο Μποτίνι και τον Άγιο Γεώργιο τα πολεμοφόδια ελαττώθηκαν.

Μεταφέρθηκαν τα αποθέματα μπαρούτης που είχαν τοποθετηθεί στα σπήλαια και τα απόμερα μέρη της Άβουρας από τους μπαρουτόμυλους των Σπηλιωτόπουλων, Ασημακόπουλων, Ευθυμίου, Παπαγεωργίου καθώς και εκείνων του Καψή στη Νεμούτα.

Όμως για το δέσιμο των φυσεκιών χρειαζόταν χαρτί

Τα βιβλία της βιβλιοθήκης Παπαγεωργάκη, όλα τα εκκλησιαστικά βιβλία του ναού Δούκα και τα ιερά βιβλία από τις μονές της Δίβρης διατέθηκαν για το δέσιμο των φυσεκιών.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κατά τις μάχες στο ΠΟΥΣΙ

- Οι Δουκαίοι συμμετέχοντες στις συσκέψεις των αρχηγών στο Πούσι γνωρίζουν στους Έλληνες αρχηγούς τη δύναμη των Λαλαίων (πως υπερέβαινε τους 1500 και ήταν οπλισμένοι και γεμάτοι πολεμοφόδια)
- Όχι μόνο οι ενήλικες αλλά και 50 περίπου νεαροί Δουκαίοι και νεαροί από τα γύρω χωριά προσέρχονται εθελοντικά για να προσφέρουν υπηρεσίες στη μάχη στο Πούσι (περιδιαβαίνοντας τα προχώματα δίνουν φυσέκια στους πολεμιστές και νερό). Επιπλέον μεταφέρουν τραυματίες στο ιατρείο του Αγαμέμνονος Αυγερινού
- Ο Βασίλειος Βασιλόπουλος τραυματίζεται στις μάχες αυτές.

Βασίλειος Βασιλόπουλος

- Καταγόταν από το ΔΟΥΚΑ
- Πριν την επανάσταση χρησίμευσε ως σύνδεσμος μεταξύ των αρχόντων του ΔΟΥΚΑ και του Κολοκοτρώνη που τον προσέλαβε ως σωματοφύλακα του, εκτιμώντας τον ηρωισμό και την αφοσίωσή του
- Κατά την επανάσταση εναντίον των Λαλαίων επανήλθε στο ΔΟΥΚΑ και τάχθηκε υπό τον Παπασταθόπουλο. Συμμετείχε στις μάχες στο Μποτίνι και στο Πούσι, επιδεικνύοντας ανδρεία και τόλμη
- Στη μάχη στο Πούσι τραυματίστηκε στο μάτι και παρέμεινε πολεμώντας μέχρι που οι Τούρκοι ετράπησαν σε φυγή- έχασε το μάτι του.
- Μετά τη μάχη στο Πούσι ακολούθησε τον Κολοκοτρώνη και έλαβε μέρος σε όλες τις μάχες της Γορτυνίας .
- Στην πολιορκία της Τριπόλεως, του Ναυπλίου και στην επίθεση κατά του Ιμπραήμ βρισκόταν στο ΔΟΥΚΑ για να εμποδίσει τους κατοίκους να δηλώσουν υποταγή σε αυτόν

ΤΟ ΔΟΥΚΑ κατά την επανάσταση

Οι Τουρκαλβανοί επιτίθενται κατά του Δούκα. Μάχες έγιναν πριν από την Εκκλησία, κοντά στα Βακαλάρικα αμπέλια και γύρω από την εκκλησία. Διατηρούνταν για μεγάλο χρονικό διάστημα τ' αχνάρια του αγώνα. Πολεμίστρες στον ιερό ναό αναδείχθηκαν κατά την ανακατασκευή του.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Οι Λαλαίοι πυρπολούν το ΔΟΥΚΑ

Οι Λαλαίοι πυρπολούν το χωριό. Τούτο αναγράφει ο Κων/νος Μεταξάς στα απομνημονεύματά του «... το εις ΔΟΥΚΑ χωρίον , το οποίο κατέκαυσαν μετά την άφιξίν μας» εννοεί εις Πούσι . Έκαψαν τα σπίτια του χωριού. Ελάχιστα διασώθηκαν.

Αναφορά στην πυρπόληση του χωριού από τους Λαλαίους γίνεται και από τον Γ. Χρυσανθακόπουλο « Η Ηλεία επί Τουρκοκρατίας»

Από τις οικίες που διεσώθηκαν εκείνες των αδερφών Σπηλιωτόπουλων, του Παναγ. Χατζή, υφαντή των χανουμισσών και εκείνο των Ντουραίων.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Μετά την νικηφόρα μάχη στο Πούσι Καλαβρυτινοί υπό τον Πετμεζά και κάτοικοι από τα γύρω χωριά (μεταξύ αυτών και οι Δουκαίοι) πυρπόλησαν το έρημο Λάλα (μεγαλοπρεπή ανάκτορα, οικήματα πλουσίων, τεράστιες αποθήκες ως και το μεγαλοπρεπές τζαμί με τον πανύψηλο μιναρέ).

Από τις 1500 οικίες απέμειναν 10.

Ταυτόχρονα πυρπόλησαν και το κατάφυτο με οπωροφόρα δέντρα προάστειο Μπαστηρά με επίσης μεγαλοπρεπείς οικίες και πλουσίως επιπλωμένο τζαμί.

Στο Δούκα επέστρεψαν οι καταφυγόντες σε άλλα χωριά (Δίβρη κλπ) Δουκαίοι και ξανάχτισαν τα σπίτια τους.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Στους επικεφαλής σωμάτων αγωνιστών ο καταγόμενος από το ΔΟΥΚΑ Αναγνώστης Παπασταθόπουλος

- Γιος του Δημητρίου Παπασταθόπουλου και εγγονός του Ευσταθίου Παπασταθόπουλου, ιερέα στο ΔΟΥΚΑ.
- Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία στη Ζάκυνθο. Αναφέρεται στους προεστούς της επαρχίας Πύργου τις τελευταίες δεκαετίες πριν την επανάσταση.
- **Επικεφαλής σώματος Πυργίων και ορεινών Ηλείων έλαβε μέρος στις μάχες Πύργου, Αγουλινίτσας, στο Λαντζόι, στο Μποτίνι Μνήμα, στον Άγιο Γεώργιο και στο Πούσι.**
- Όπως αναφέρει ο Γ. Χρυσανθακόπουλος: Οι καπεταναίοι της ορεινής περιφέρειας Μπαλάσκας, Βερβίτας, Κουμανιώτης, Μπόμπας, Στασινός, Τσούμπας αναγνώρισαν ως αρχηγό τους τον Παπασταθόπουλο, ο οποίος μετέπειτα για τις στρατιωτικές αρετές και υπηρεσίες του έλαβε το αξίωμα του στρατηγού.
- Το εκτελεστικό κατά το έτος 1822 τον αναγνώρισε ισότιμο με τους άλλους οπλαρχηγούς και τα στρατεύματά του επίσης.

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

- Έλαβε μέρος στην πολιορκία των Πατρών με τον Γενναίο Κολοκοτρώνη, Πέτρο Μήτσου, Αποστόλη Αυγερινό. Ακολούθησε τον Κολοκοτρώνη σε όλες τις μάχες της Γορτυνίας, στην άλωση της Τριπολιτσάς και στην πολιορκία του Μεσολογγίου.
- Στην πολιορκία των Αθηνών μετέβη στις αρχές Μαρτίου του 1827 με τους Πυργίους, Δουκαίους και με τον Χρυσάνθο Σισίνη μαζί με 400 οπλίτες.
- Στάλθηκε από τον Γενναίο Κολοκοτρώνη να στρατολογήσει πολεμιστές κατά του Ιμπραήμ και να αποτρέψει τους χωρικούς από το να δηλώσουν υποταγή σε αυτόν.

Για τον Αναγνώστη Παπασταθόπουλο ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη Χρυσανθόπουλος Φώτιος (Φωτάκος) αναφέρει:

“Στρατιωτικός και πολύπειρος. Έλαβε μέρος εις πολλάς μάχας με σώμα στρατιωτικών ίδιον, ιδίως εις τας μάχας του Λάλα, της 9 Μαρτίου έξωθεν των Πατρών, μετέβη και εις το Μεσολόγγι, και εις τας μάχας κατά τον Δράμαλη, και ούτω γνωστός εγένετο εις όλους τους στρατιωτικούς».

ΤΟ ΔΟΥΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η πατρίδα αναγνωρίζοντας τις υπηρεσίες που προσέφερε ο καταγόμενος εκ Δούκα Αναγνώστης Παπασταθόπουλος, του παραχώρησε μετά την απελευθέρωση μεγάλη έκταση εντός του Πύργου, στην οποία ανοικοδομήθηκε το παλιό Δημοτικό κατάστημα Πύργου. Την έκταση αυτή κληρονόμησε ο εγγονός του Γεώργιος, ο οποίος την δώρισε στο Μανωλοπούλειο Νοσοκομείο Πύργου.

Τιμήθηκε από τον τότε Δήμο Λετρίνων και το όνομά του φέρει κεντρικός δρόμος που διέρχεται εμπρός από το Λάτσειο Δημοτικό Μέγαρο.

Συνοψίζοντας:

Το ΔΟΥΚΑ δεν υπήρξε μόνο ο πνευματικός στυλοβάτης της περιοχής που παρείχε θωράκιση πνευματική και χριστιανική στον ραγιά, χάρη στην πνευματική ατμόσφαιρα που δημιουργούσε η παρουσία μορφωμένων χριστιανών που έζησαν και εργάστηκαν εκεί αλλά, επιπλέον

Προσέφερε στον αγώνα:

- Μπαρούτι που παραγόταν στους μπαρουτόμυλους
- Τα ιερά βιβλία του Αγίου Νικολάου που μαζί με τα βιβλία της Μονής της Δίβρης και εκείνα της βιβλιοθήκης Παπαγεωργάκη έγιναν φυσέκια για τον αγώνα και στέρησαν ιστορικά ντοκουμέντα από κάθε ερευνητή.
- Ένθερμους Αγωνιστές, μνημένους στη Φιλική εταιρεία, που διέθεσαν αφειδώς χρήματα για τον αγώνα αλλά και συμμετείχαν στα πεδία της μάχης.
- Ανθρώπους που θυσίασαν τη ζωή τους όπως ο Γρίτσιας.
- Αγωνιστές που τέθηκαν επικεφαλής και ξεχώρισαν όπως ο στρατηγός Αναγνώστης Παπασταθόπουλος.

Αυτά προσέφερε το ΔΟΥΚΑ

1841- ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΟΛΥΜΠΙΩΝ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΔΟΥΚΑ

Μετά την απελευθέρωση, επειδή αναγνωρίστηκαν οι υπηρεσίες που προσέφεραν οι κάτοικοι του Δούκα στον αγώνα, η Διοίκηση όρισε το Δούκα έδρα χωροφυλακής και ειρηνοδικείου για όλο τον Δήμο.

Ο πρώτος δήμαρχος είναι ο καταγόμενος από το Δούκα Ανάστος Σπηλιωτόπουλος και γιαυτό το λόγο συστάθηκε στο χωριό έδρα δημαρχείου, εκλογικό τμήμα και στη συνέχεια δημοτικό σχολείο, Ελληνικό σχολείο, τηλεγραφείο, συμβολαιογραφείο και μονοπώλιο άλατος.

ΠΗΓΕΣ

- ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΣ , Απομνημονεύματα, том Α', επιμέλεια Εμμ. Πρωτοψάλτης, Αθήνα 1957
- ΛΑΜΠΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, Γεγονότα και άγνωστες πτυχές που σημάδεψαν την Ηλεία κατά την ελληνική επανάσταση του 1821, 2021
- ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΡΑΜΠΑΔΩΡΟΣ, Η ναυτιλία στον Πύργο της Ηλείας κατά την περίοδο 1829-1835
- ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ, Η Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, Τόμος Α
- ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ , Οι κοτζαμπάσηδες της Πελοποννήσου κατά την δεύτερη Τουρκοκρατία (1715-1821), Ηρόδοτος, Αθήνα 2005
- ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Η Ηλεία επί Τουρκοκρατίας, Αθήνα 1950
- ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΙΟΣ ή ΦΩΤΑΚΟΣ, Βίοι Πελοποννησίων ανδρών και των έξωθεν εις την Πελοπόννησον ελθόντων κληρικών στρατιωτικών και πολιτικών των αγωνισαμένων τον αγώνα της Επαναστάσεως / Συγγραφέντες μεν υπό Φωτίου Χρυσανθόπουλου ή Φωτάκου πρώτου υπασπιστού του Θ. Κολοκοτρώνη εκδοθέντες δε υπό Σταύρου Ανδρόπουλου Αρεοπαγίτου. Εκ του τυπογραφείου Π.Δ Σακελλαρίου. Εν Αθήναις 1888

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
200

Η έναρξη της επανάστασης στην
Ηλεία

Η Σημαία φέρει σύμβολα της
Φιλικής Εταιρείας.
Σχεδιάστηκε από τον Παλαιών
Πατρών Γερμανό και υψώθηκε
στην Ήλιδα το 1821, από το
Γεώργιο Σισίνη.

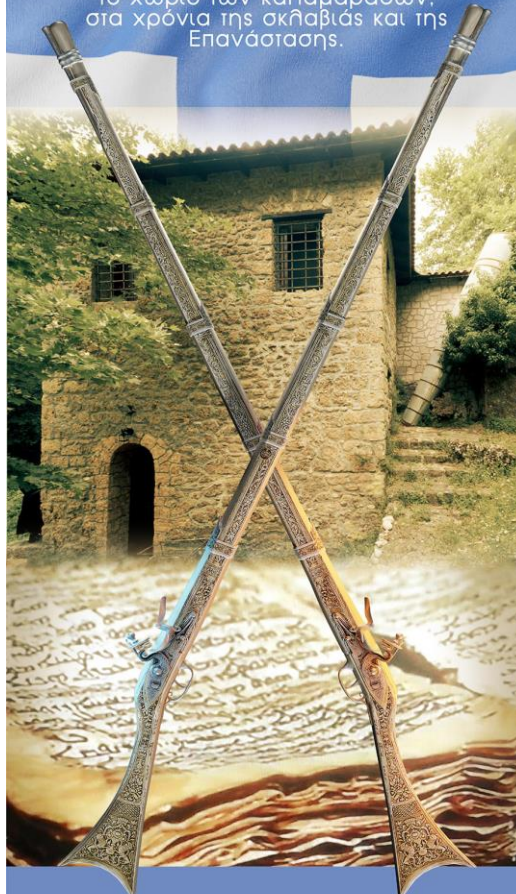
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΤΚ Δούκα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
200

Το Δούκα,
το χωριό των καλαμαράδων,
στα χρόνια της σκληριάς και της
Επανάστασης.

16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΤΚ Δούκα

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας